

ผลของการใช้โปรแกรมการพยาบาลแบบองค์รวมต่อภาวะซึมเศร้าและพฤติกรรมการดูแลตนเอง  
ของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตาย



นางกัญญาพิชญ์ จันทรนิคม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2548

ISBN 974-17-4524-9

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 22174638X

27 ธ.ค. 2548

EFFECTS OF USING HOLISTIC NURSING PROGRAM ON DEPRESSION AND  
SELF-CARE BEHAVIORS OF SUICIDE ATTEMPTERS

Mrs. Kanyapid Janniyom

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Mental Health and Psychiatric Nursing

Faculty of Nursing  
Chulalongkorn University


Academic Year 2005

ISBN 974-17-4524-9


หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการใช้โปรแกรมการพยาบาลแบบองค์รวมต่อภาวะซึมเศร้าและ  
พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตาย  
โดย นางกัญญาพิชญ์ จันทน์นิม  
สาขาวิชา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช  
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์

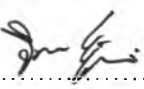
---

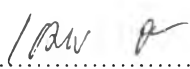
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้  
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

  
.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์  
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

  
.....ประธานกรรมการ  
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลือบุญรัชชัย)

  
.....อาจารย์ที่ปรึกษา  
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

  
.....กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอมอร จังศิริพรปกรณ)

กัญญาพิชญ์ จันทน์นิม : ผลของการใช้โปรแกรมการพยาบาลแบบองค์รวมต่อภาวะซึมเศร้า และพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตาย. (EFFECTS OF USING HOLISTIC NURSING PROGRAM ON DEPRESSION AND SELF-CARE BEHAVIORS OF SUICIDE ATTEMPTERS) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์, 197 หน้า. ISBN 974-17-4524-9.

การวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบภาวะซึมเศร้าและพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตาย ก่อนและหลังได้รับ โปรแกรมการพยาบาลแบบองค์รวม และเปรียบเทียบภาวะซึมเศร้าและพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตาย ระหว่างกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการพยาบาลแบบองค์รวมกับกลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่พยายามฆ่าตัวตาย จำนวน 40 คน จับคู่ให้กลุ่มตัวอย่างทั้งสองมีคุณสมบัติคล้ายคลึงกันในเรื่องของ อายุ ระดับการศึกษา และระดับภาวะซึมเศร้า จับสลากเพื่อสุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้าเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มทดลองได้รับการดูแลตามโปรแกรมการพยาบาลแบบองค์รวม ส่วนกลุ่ม ควบคุมได้รับการพยาบาลตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ โปรแกรมการพยาบาลแบบ องค์รวมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แนวคิดของจินตนา ยูนิพันธุ์ (2534 ก, 2542) ประเมินด้วยแบบประเมินภาวะซึมเศร้าของ Beck (1967) และแบบประเมินพฤติกรรมดูแลตนเอง ของจินตนา ยูนิพันธุ์ (2534 ข) ซึ่งได้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และหาค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้ง 2 ฉบับเท่ากับ .81 และ .92 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัยที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. คะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้า ของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายหลังได้รับ โปรแกรมการพยาบาลแบบองค์รวมน้อยกว่าก่อนได้รับ โปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .05$ )
2. คะแนนเฉลี่ยภาวะซึมเศร้าของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการพยาบาลแบบองค์รวมน้อยกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .05$ )
3. คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายหลังได้รับ โปรแกรมการพยาบาลแบบองค์รวมสูงกว่าก่อนได้รับ โปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .05$ )
4. คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมดูแลตนเองของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายกลุ่มที่ได้รับ โปรแกรมการพยาบาลแบบองค์รวมสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ( $p < .05$ )

ดังนั้น โปรแกรมการพยาบาลแบบองค์รวมสามารถลดภาวะซึมเศร้าและเพิ่มพฤติกรรมการดูแลตนเองในผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายได้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สาขาวิชา..... การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช.....ลายมือชื่อนิสิต.....  
ปีการศึกษา 2548 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

# # 4677553136 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEY WORD : HOLISTIC NURSING PROGRAM / DEPRESSION / SELF-CARE BEHAVIORS / SUICIDE ATTEMPTERS

KANYAPID CHANNIYOM : EFFECTS OF USING HOLISTIC NURSING PROGRAM ON DEPRESSION AND SELF-CARE BEHAVIORS OF SUICIDE ATTEMPTERS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. JINTANA YUNIBHAND, PH.D., 197 pp. ISBN: 974-17-4524-9.

The purposes of this quasi-experimental research were to compare depression and self-care behaviors of suicide attempters before and after their participation in the holistic nursing program, and to compare depression and self-care behaviors between suicide attempters who participation in the holistic nursing program and those who participated in regular nursing care activities. Research samples consisted of 40 members. These samples were randomly assigned into the experimental group and control group by matched pairs identified by age, level of education and level of depression. The experimental group participation in the holistic nursing program and the control group participated in regular nursing care activities. Research instruments were the holistic nursing program, the depression scale and the self-care behaviors scale. The reliability of these the depression scale were .81 and self-care behaviors were .92. The t-test was used in data analysis.

Major findings were as follows :

1. The score of depression of suicide attempters after participation in the holistic nursing program, was significantly less than that before the experimental. (p<.05)
2. The score of depression of suicide attempters who participation in the holistic nursing program was significantly less than that of suicide attempters who participated in regular nursing care activities. (p<.05)
3. The score of self-care behaviors of suicide attempters after participation in the holistic nursing care program, was significantly higher than that before the experimental. (p<.05)
4. The score of self-care behaviors of suicide attempters who participation in the holistic nursing care program was significantly higher than that of suicide attempters who participated in regular nursing care activities. (p<.05)

Field of study...Mental Health and Psychiatric Nursing...Student's signature.....

Academic year .....2005.....

Advisor's signature.....

## กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ซึ่งให้ความรู้ ชี้แนะแนวทางในการทำงานวิจัย เป็นแรงบันดาลใจให้ผู้วิจัยเกิดความมุ่งมั่น เกิดพลังที่จะทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จ ตลอดจนให้ความเมตตา เอาใจใส่ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลีอนุชวณิช ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความเมตตา ให้คำแนะนำในการทำวิจัย และเป็นกำลังใจเสมอมา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอมอร จังศิริพรปกรณ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลพระนครศรีอยุธยา หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง อายุรกรรมชาย รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกท่านซึ่งไม่ได้เอ่ยนาม ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือ และดำเนินการทดลองจนสิ้นสุดกระบวนการ

ขอขอบคุณคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ ที่สนับสนุนทุนบางส่วนในการทำวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการติดต่อเอกสาร ในการดำเนินการวิจัย

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อบุญมา พิถีผู้ล่วงลับไปแล้ว คุณแม่คำแสน พิถี คุณวรุฒม์ จันทรนิยม และเด็กชายณัทสมัชญ์ จันทรนิยม ที่ให้กำลังใจ สนับสนุนการศึกษาตลอดมา รวมทั้งกำลังทรัพย์ตลอดการศึกษา จนกระทั่งสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้

ท้ายสุดนี้คุณค่าและประโยชน์ที่มีอยู่ในวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอมอบแด่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายทุกท่าน ให้มีสุขภาพกาย และสุขภาพใจที่สมบูรณ์ แข็งแรง ตลอดไป

## สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ณ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ซ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	12
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	12
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	15
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	91
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	91
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	94
การดำเนินการทดลอง.....	104
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	125
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	126
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	146
รายการอ้างอิง.....	167
ภาคผนวก.....	182
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	183
การกำหนดดัชนีความตรงตามเนื้อหา สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	184
ไวยากรณ์ของประชากรตัวอย่างหรือผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย.....	187
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	188
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	197

## สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ระดับภาวะซึมเศร้าระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....94
2	แผนการทำกิจกรรมตามโปรแกรมการพยาบาลแบบองค์รวม.....106
3.	แสดงค่าคะแนนวัดความรู้ และคะแนนความเห็นคุณค่าในตนเอง.....122
4	จำนวนและร้อยละของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตาย กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส.....127
5.	จำนวนและร้อยละของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตาย กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจำแนกตาม อาชีพ จำนวนครั้งที่เคยพยายามฆ่าตัวตายในอดีต รวมจำนวนครั้งที่เคยพยายามฆ่าตัว ตายทั้งหมด ปัญหาสุขภาพกาย และปัญหาสุขภาพจิต.....128
6.	จำนวนและร้อยละของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตาย กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจำแนกตาม ประวัติการทำร้ายตนเองและพยายามฆ่าตัวตายของสมาชิกในครอบครัว และวิธีที่ใช้ ฆ่าตัวตาย.....129
7	จำนวนและร้อยละของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตาย กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจำแนกตาม ปัญหาที่ทำให้ฆ่าตัวตาย.....130
8	คะแนนเฉลี่ยของภาวะซึมเศร้าของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายก่อนและหลังการทดลองของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....131
9	คะแนนเฉลี่ยของภาวะซึมเศร้า ของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายก่อนการทดลองระหว่างกลุ่ม ทดลองและกลุ่มควบคุมและเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของภาวะซึมเศร้าของผู้ที่พยายาม ฆ่าตัวตายหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....132
10	คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการดูแลตนเอง โดยรวม และแยกรายด้านของผู้ที่พยายาม ฆ่าตัวตายก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง.....133
11	คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการดูแลตนเอง โดยรวม และแยกรายด้านของผู้ที่พยายาม ฆ่าตัวตายก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มควบคุม.....134
12	คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการดูแลตนเอง โดยรวม และแยกรายด้านของผู้ที่พยายาม ฆ่าตัวตายก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....135



13	คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการดูแลตนเองโดยรวมและแยกรายด้าน ของผู้ที่พยายาม ฆ่าตัวตายหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	136
14	คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมในการดูแลตนเองรายข้อ ของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายก่อน และหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง.....	137
15	คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการดูแลตนเองรายข้อด้านการติดต่อสื่อสารที่มี ประสิทธิภาพของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง.....	138
16	คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการดูแลตนเองรายข้อ ด้านการใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ ของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง.....	139
17	คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการดูแลตนเองรายข้อ ด้านการเผชิญปัญหาอย่างเหมาะสม ของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง.....	140
18	คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการดูแลตนเองรายข้อ ด้านแรงสนับสนุนทางสังคมของ ผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง.....	141
19	คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการดูแลตนเองรายข้อ ด้านการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา ของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง.....	142
20	คะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการดูแลตนเองรายข้อ ด้านการดูแลตนเองโดยทั่วไป ของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายก่อนและหลังการทดลอง ของกลุ่มทดลอง.....	143